

KNIGHTS OF COLUMBUS FOUNDATION
FOR PRESERVING MANUSCRIPT COLLECTION OF THE VATICAN LIBRARY

START

ST. LOUIS UNIVERSITY LIBRARY

This film may not be removed from the depository. No part
of this film may be reproduced without written permission
from St. Louis University.

RF 22007

R

VAT. LAT.

3708

CLEM. VII. PONT. MAX.
L'ò Anno .VII. Del suo Pont.

Tetrastico del Casio.

Questo è el Nochier, sol d'alme pescatore,
Chel settimo già chiuse' Giubileo:
Corono Carlo el quinto Semideo,
Gratie' non mai concesse' à un sol Pastore.

Incipit legenda sancte
Iuliane & uidue de Bar-
cis de Bononia.

Vit olim preclariss-
ma in ciuitate bonoie,
prouincia Italiae. Quedam
puella nomine Iuliana ex

honestā satis domo genita,
patre uidelz Iulio de Bācis,
matre uero Iucunda nuncu-
patis: qui Iesu christi præ-
cunctis diligentes, illius præ-
cepta seuerissime observa-
bant. quo circa bonis tempo-
ralibus copiosissime om̄ipo-
tens creator eos locupleta-
uit: qui cum in dies summa
charitate ducerentur, in tris
partes hæc talia dei dona
liberrime diuiserunt: quarum
duabus in templorum & di-
ficijs, sanctarumq; religio-

num reparationibus, ac pau-
perum alimento utilissime di-
spensatis, reliquam suo neces-
sario uictui seruauerunt.
Hæc igitur sancta Iuliana
in ætate puerili existens sapi-
occulte domo discedebat, quæ
confestim ecclesiam ingressa,
in eius angulo, ac in remoto
loco consistebat: ubi creato-
rem deum pro salute animæ
sux deuotissime adorans, ali-
quanto tardius postea do-
mum repedauit: pro quo se-
penumero a nutrice grauiter

inrepta non sine flagello ma-
nus eius euasit: quia clam om-
nibus domesticis ac in comita-
ta abscesserat. Ad hæc etiam
in hystoria prenotatur q̄ in
tota eius puericia nunquam
cum ceteris puellis ludentibz
colludere uisa est: sed tanq̄
senex uitam transigebat, ac
singulari uirtute prædita
quali future sanctitatis spe-
cimen ostentabat: quæ fre-
quens in uigilijs noctu elec-
to exurgens, omnipotentem
deum orationibus quas a

matre didicerat salutasse
fertur. At uero crescentibus
annis, cepit pauperum mise-
reri, et in illos charitatem su-
mam exercere: unde sæpe
numero in eius gremium oc-
cultatum dum pranderet pa-
nem; postea domo abscedens
pauperibus distribuebat: pe-
grinos quoq; et corpore læ-
guentes humiliter iuisebat,
cum sæpius eorum pedes
ut melius poterat lauaret,
atq; magna charitate eis in-
seruiret. Vicinas quoq; ali-

quando inter se odia exercētes suis sanctissimis monitionibus hinc et inde pro castigatione habitis reconciliauit. parentes eius uolentes istam preciosissimis uestibus adornare, ut moris erat, ciuitatis, summa tristitia per sepe afficiebant: cum talia ornamenta et mundiales pompas uelut tota spiritui inuicta et parui faceret. Quum uero quindecim annos sue ætatis impleuisset, ut deo placitum est, nupsit cuidam

4
nobilissimo nomine Iulio, in qua quidem ætate his uirtutibus, ac nature dotibus precipue florebat. Nam qualis foret in timore, uerecundia, honestate, et pulchritudine, inter alias facile dignoscebatur; & qua pudicitia corpore adornasset, et totum uitæ suæ cursum illustrasset non meum est complecti præ temporis angustia. Quò omittā et quæ fuerit affatu iucunda, sermone facilis, amabilis, et a specu, prudentia circū-

5

Spēta / pacientia corroborata
fortitudine robusta / humilita-
te mansueta / charitate assi-
dua atq; sollicita: ob que a
deo meruit unicum filium et
filias quatuor ueluti cotidēz
flores a candida lilia patriā
adornatura in matrimonio +
sanctissimo atq; purissimo +
parturire, quorum nomina sub
sequuntur filius laurentius
dictus est: at filiē iulia, per
petua, uictoria, et candida
nuncupate sunt: quos autez
quinq; filios non libidine +

5
aut aliquo carnali desiderio
commota concepit: Sed tan-
tūmodo ut dei sanctissimuz
matrimonij preceptum adim-
pleret: quoniam illos nō sibi
mundo ue: sed altissimo +
creatori suo peperit: non ua-
nitatibus, sed regno celesti
educavit: nec delicatissimis ci-
bis, sed documentis sanctis-
simis imbuit: non tempora-
les doctrinas, sed celestes di-
sciplinas illos edocendo. Po-
stremo non seculo omni er-
rore plenissimo sed religionis

sanctissime uinculo colliga-
uit. O foelix et bta mater
que tot nobilissimos flores
talis tanteq; stirpis genuisti
qua matrimonium in pecca-
to non cognouisti: illud us-
q; ad extremum illesum in-
temeratumq; conseruando
qua post editos illos quinq;
ueram et in corruptam ser-
uasti continentiam in aeta-
te: et iuuenili constituta q;
adulterijs et libidib; fla-
grare consuevit. Maritus
autem eius cum aetatem

6
annorum triginta transegis-
set uocatis ad se prius uxore
et natis et ex more disceden-
tium adhortatis omnibus
uite extremum clausit dies.
Iccirco diuina Iuliana amis-
sis parentibus et marito cum
sola ac uidua una remansit
set cum laurentio filio et fi-
liabus quatuor ac socra ad
modum decrepita cui nome-
erat iucunda omnibus qdem
ad uite munia imbecillis to-
tius familie curam sola di-
ligentissime gerebat in qb;

quod solertissime administratis.
tanta in ea enituit uirtus: ut
quot saluti feris documen-
tis ieiunijs orationibus &
lachrymis hec sancta uidua
ab omnipotenti deo foret
dotata mirum sic enarrare
quorum maxime indicium
et exemplar subsequenter
omnibus prestuit: eoque uni-
uersa eius temporalia bona
post dilectissimi mariti obi-
tum ualde aspernata fuit:
relinquens omne regnum
huius seculi: et omne uel

7
preciosissimum ornamentum
ob amorem sui creatoris: in
quem firmissime semper cre-
didit quem adamauit que-
siuit: ac demum ardentissime
amplexata fuit: et quia uiue-
te marito proprii corporis
mancipatum et potestatem
semper formidauit: non ita
audater atque copiose elemo-
sinas prius in pauperes col-
latis: postmodum eo mor-
tuo abunde usque adeo faci-
ebat ut eorum uulnera ac-
quęcūque putrescentem mor-

bum firmo stomacho et affec-
tione maxima lauaret ob q̄
uniuersi ciues non solum ⁊
pauperum matrem sed fa-
mulam etiam nuncuparūt
que omnia tam et si multo-
rum exultatione omnibz
ditior haberetur non dedi-
gnata est facere quapropt̄
omnipotens deus gratifica-
tionis exemplum dedit ⁊
aperitissime: ubi asperrime
passionis sue crucem cordi
eius infixit: nam cum quo-
dam die in ecclesia a do-

8
mino iesu christo preuenta
et uisitata foret dum consi-
derat hec dei serua: quā-
ta clementia quantaq; bo-
nitate excessiua se ad hūa-
nam carnem suscipiendam
inclinasset atq; ut atrocis-
sime crucis supplicium: ⁊
quo nos a perpetui carceris
uinculo reddimeret liben-
ter per pessus fuerit. Tāta
lachrymarum et doloris ⁊
copia a clementissimo pri-
cipe donata est ut quo ⁊
magis eas compescere ac

refrenare conaretur: Tanto af-
fluentiores in eius uestimenta
caderent ut uberrimo liquore
tota madefieret: in ieiunijs au-
tem non minor: q̄ in reliquis
uirtutibus apparuit: cum ce-
teris omnis sue tempestatis
mulieres ante iret: et ad ce-
nam eo tempore uocata non
minus attristabatur ac si
acerbissimam medicinam
susceptura fuisset. Itaq; a
deo bene undiq; prouisa fu-
it: ut nulle eius forent par-
tes: quæ a suo ueluti custo-

de caute beneq; non teneren-
tur. Habuit enim castum ti-
morem: qui non secus ac fa-
scia pectus constringens om-
nes animi cogitationes cōpe-
scuit in ore tanq; frenum qd
cuius linguam regeret atq; mo-
deraretur: in operibus stimu-
lum ne frustrato tempore in
pigritya uitium laboretur.
In omnibus uero mensuram
rerum et uirtutis modulum
a deo tenuit: ut ad extremo-
rum uitia uelut tota prudēs
nunq; accederet. Itaq; ta-

lis timor non aliter q̄ q̄dam
leopa cor ipsius mundabat
ab omni duplicitate: os suū
a falsitate et mendacio opa
uero ab omni uanitate quo
niam nunq̄ lectum in eius
hystoria fuit: q̄ nullum ab
eius ore turpius uerbū exie
rit sed perpetuo in omnib⁹
uerbis et operationibus ie
su christi nomen inter sera
bat. Tantus inerat dei timō
qui totam mentem posside
bat: quia non solum ab oī
mali specie semper cauit

sed etiam tanq̄ a spiritu ⁊
pietatis mota ad quodcū
q̄ bonum opus procliuis et
inclinata fuit: est enim mi
rum q̄ strenue omnia pie
tatis opera obeunda frequ
tasset ut pro posse suo tūc
nullos corpore languentes
omitteret quibus perfectā
charitate non inseruiuerit
et per sepe etiam defunctis
sepulturam tribuit et quo
rum cunq̄ sue tempestatis
orphanorum non minus ⁊
curam q̄ filiorum semper

gessit uiduas quoq; sui stat?
et maritos habentes in conso-
latione admitere non oblita
Accidit autem dum hec ser-
ua dei talibus uirtutibus sol-
licite incumberet ut diuo
ambrosio duorum sanctoru
martyrum vitalis et agrico-
le corpora diuinitus reuela-
rentur qui repente mediola-
no bononiam se conferens: +
ubi ea per misericordiam dei
esse cognouerat illinc maxi-
mo populi bononiensis gau-
dio abstulit: cui solemni +

triumph

11
triumpho et iubilationi hec
diua Iuliana minus defuit
que cum ceteram multitudi-
nem longe progressa foret
ante pedes diui ambrosij +
humiliter et genu flexo pro-
cumbens. tali loquuta e ser-
mone: Benedicatur inquit
omnipotens et sempiternus
omnium creator: qui maxi-
mus optimus in maiestate
sua hodie in uniuerso hoc
suo populo miranda fecit
qui in suis sanctis mirabi-
lis ubiq; predicatur: qui

et sua gratia te circūdedit
ut omnino dignus ac gratus
fieres qui hec talia cunctis
ineffabilia munera reperires
Ipsa ego te per illum obse-
cro rogoq; et obtestor qui
te laurea stola pontificali +
digne cōdecorauit ne mihi
deuotissime serue negare
uelis quod iustanter a te
honorande pater et humil-
lime postulauero ut scilicet
istorum martyrum nuper
inuenta corpora mihi con-
dones quibus sepulchro et

exequijs magnifice paratis
ecclesijs in super eorum no-
mini dedicandas fabricari
faciam concedas igitur hec
sacra corpora neq; meis pre-
cibus refragari placeat quo-
niam et altaria q̄ plurima +
erigam et eorum reliquias
pro ut digne meriti fuerunt
adornabo. Tunc diuus am-
brosius audita huiusmodi
oratione minime lachrymas
continere potuit et quod
pie humiliter q; postulauēat
statim et sine mora cōcessit

At diua Iuliana q̄ primum
omnes artifices aduocari ius-
sit qui in unum congregati a
fundamentis usq; ad integrā
perfectionem in honorem ⁊
sanctorum martyrum uitalis
et agricole ecclesiam edifica-
uerunt sitam non longe ab
ecclesia sancti Stephani pro-
tomartyris in quo diuus ā-
brosius omnibus preconijs
et laudibus dignissimus ⁊
marmoreis sepulturis talia
corpora sua manu colloca-
uit et pontificalia uerba

prefatus in honorem dei hanc
ecclesiam eorum dedicauit.
O uidua non immerito maxi-
mis laudibus extollenda ⁊
mulier prefec̄to summa gloria
decoranda cuius et diuus
ambrosius dum laudes rece-
seret ad uniuersum populū
huiusmodi uerba fecit: nos
equidem humili ac pie po-
stulationi huius sancte ui-
due nequaquā aduersari po-
tuimus quo minus petita
munera concederemus: hec
est enim que templū olim

suo creatori preparatum in
presentia obtulit hac tenus
ambrosius. At non multum
post tempus hec uenerabilis
uidua primis edificiorum
ornamentis non satis contē-
ta sed magis ac magis sacras
reliquias predicatorum mar-
tyrum adornare precipies
dedit suum unicum filium
laurentium ad seruitium
dei in prefato monasterio
sancti stephani: qui cum ui-
tam iuxta monasticale Re-
gulam seuerè duceret ado-

Creuit ut memorie sit pro-
ditum inter ceteros monacho
primarium obtinuisse locū
ex quo prefata uidua dictā
ecclesiam sancti stephani
multis apothecis et posses-
sionibus uberrime dotauit.
cum illud dictum euāgelij
firmiter mente teneret ubi
dominus noster sic dicens
locutus est. Quicumq; domū
fratres sorores parentes
uxorem filios et diuitias
in eo nomine reliquerit, cē-
tum pro uno accipiet.

uitam eternam possidebit. ¶
Quum autem in dies uirtutib⁹
hec prestantior appareret
anxie sollicitaq; curam gere-
bat: ne antiquus ille serpens
in extimalem thesaurum uir-
ginitatis filiarum ex temporē
adoriret: ideo in iisdem: quas
habitabat domibus ecclesia
in honorem prefatorum mar-
tyrum proprio sumptu edifi-
care fecit ac in super eas al-
tissimo muro scepsit ad mo-
nasticalis diuersorij similitu-
dinem ubi omnibus ecclesie

condonatus ipsa socrus et
filie iubilacionibus hymnis
psalmis orationibus uigilijs
et ieiunijs acriter incumbe-
bant: ac demum uelut ange-
licam in terris uitam uiuebat
et quum hec uidua deuotio-
ne maxima atq; affectione
prosequeretur diuino augu-
stinum sacrosancte ecclesie
doctorem eximium ab eo
tandem precibus quam plu-
rimis uicē impetrauit, ut
ad ipsam, ac eius socrum
libellum de uiduitatis sta-

tu continentem scriberet: similiq; mō ad filias alterum de uirginitate conseruanda disserentem quos non multum post tempus diuus augustinus libentissime confecit: liber autem quem de uiduali statu composuerat sic ordiebatur augustinus episcopus seruus seruorum christi Religiose dei seruę Iuliane in domino salutem eternam. Ne diuitius tue petitioni ac singularissime dilectioni, quam habes in Iesum Chri-

16
stum, et mea promissione debitor existam: utrunq; scribēdi onus inter alias meas occupationes suscepi: ut aliquā satisfacerem de professione sanctę uiduitatis ac sacre uirginitatis aliquid scribendo: Quapropter cum huiusmodi librum, atq; alias spirituales lectiones per sepe legeret, interdum a deo a uehementi hebrietatis spiritu in altum rapiebatur, ut per integrum diem frequenter in eo conquiesceret: tuncq;

81
nulla ab ea uox emanabat et
quolibet eius sensus uelut stu-
pens ab officio cessabat quia
rex eternus in illius corde et
tunc posuerat domicilium.
Nec est mirandum quoniam
illa pax: que cuncta terrena
superat: corporales sensus et
huius sancte uidue sepultos
in tantum retinebat, ut saepe
numero bononienses matro-
ne ac alia de uicinia uix
illam excussionibus stimu-
lisque exagitando, possent ex-
pergefactam reddere: ob quod

17
multa caelestia arcana cog-
uit, que tunc ei dominus per
sui misericordiam detegebat.
Dum autem haec sanctissima
uidua talibus intenta, uitam
ageret: ut deo placitum est;
usque ad septuagesimum terti-
um uite annum peruenit:
in qua quidem etate cum et
quadam nocte diuinis offi-
cijs deuotissime daret opera,
et clementissimum deum in-
stanter rogaret: ne eius ani-
mam intra corporis compedes
amplius morari sustineret,

sed maiestas sua dignaretur
ab hoc tenebroso carcere quod
primum eripere: ut citius et
aeternae beatitudinis quiete
frueretur: et cum magis, ac
magis talem orationem frequen-
tasset, quedam uox de celo
descendens audita est, sic
dicens: ueni dilecta mea et
fidelis: ueni inquam deuota et
mea ad gaudium paradisi,
quem tanto tempore desi-
derasti: in quo corona me-
rita coronaberis. Nunc et
multum post spacium cum

18
grauitate corpore ex arden-
ti infirmitate languesceret,
et pene ad extremum uitae
redacta sanctissimum cor-
pus et sanguinem christi a-
teque sumeret: quedam deuo-
tionis causa prefaretur uisibi-
liter a circumstantibus per
unum ferme cubitum in al-
tum eleuari uisa est et tum
magna uoce exclamans di-
xit imus ad celum, ihesus
ad celum o fideles christi-
ani: quae post modum inter-
rogata a matronis, uicinisque

et fialibus quid sibi accidisset nullum uerbum fecit nisi quod magno gaudio repleta cum eius assistantibus ad festiuitatem et triumphum commotis cum propheta canebat cor meum et caro mea in domino letantur. preterea plerique ibi presentes ad lectum huius puerum quendam in media nocte uisiterunt magna consimilium multitudinem cum sequentium, qui hanc sanctissimam uiduam amplectendo illius animam et corpore abstulit:

cum qua pariter et ad celos euolauit. Post cuius uero obitum non facile est enarratum quanta tristitia et dolore uniuersus populus affectus sit, cum e contra archangelus maxime gauderent ciuitas enim in luctu et continuis lachrymis degebat: ac celum triumphis et iubilationibus uacabat: funeri autem in exequiis huius sanctissimi corporis totus bononiensis populus interfuit: qui lugubri ac sono ferali eiu-

lans, usq; ad prefatam eccle-
siam sancti stephani protho-
martyris. id sacratissimum ⁊
corpus associauit, ibiq; mul-
titudine orphanorum pupil-
lorum ac pauperum graue
gementium maximo cum ⁊
honore ad intra sepulchrū
marmoreum collocatum fuit
Quinto idus Februarij hoc
est die septima Februarij.
Regnante Theodosio Ro.
Imp. ac Iesu christo domi-
no nro. Qui uiuit et regnat
cum deo patre, et ⁊ spiritu

sancto in sempiterna secu-
la. Amen

Scriptum per me Petrum
antonium Salandum Re-
giensem, die uigesimo quinto
mensis Martij. Millesimo
quingentesimo secundo.

KNIGHTS OF COLUMBUS FOUNDATION
FOR PRESERVING MANUSCRIPT COLLECTION OF THE VATICAN LIBRARY

END

ST. LOUIS UNIVERSITY LIBRARY

This film may not be removed from the depository. No part
of this film may be reproduced without written permission
from St. Louis University.

EP 23007